

Røyken kommune

Katrineåsveien 20

3440 Røyken

Telefon: 31296000

► Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartement

v/ Integrerings- og mangfoldsavdelingen

Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Telefon: 22 24 90 90

Høringsuttalelse NOU 2011:7 Velferds og migrasjonsutvalget

Det vises til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) av 1. juni 2011 med tilhørende høringsnotat utarbeidet av Velferds- og migrasjonsutvalget. Høringsnotatet gjør rede for velferdsmodellens økonomiske bærekraft, og drøfter mulige tiltak og strategier innenfor innvandringspolitikk, arbeidslivs- og integreringspolitikk og generell velferdspolitik for å gjøre velferdsstaten og arbeidslivet mer robust til å takle inn- og utvandring. Her følger kommentarer fra Røyken kommune.

Merknader til kapittel 14

14.3.6 Aktivisering i de familiepolitiske ordningene

Utvalget peker på flere gode forslag for å hindre passivitet og avstand fra arbeidslivet for de omtalte familier eller eneforsørgere. Det pekes i utredningen på at mange av virkemidlene ikke vurderes individuelt, men er utbetalinger/stønader som i mange tilfeller gis som kompensasjon for å ha barn, og for ikke å kunne være i arbeid. Røyken vurderer utfasing av kontantstøtte, og begrensning i forhold til antall treårsperioder man kan motta overgangsstonad på, som gode virkemidler. Samtidig må man være klar over at en kan risikere å flytte utbetaling av stonad fra staten i form av Folketrygden til kommunen i form av sosialhjelp. I et samfunnspektiv vil nok

---

disse forslagene gi en gevinst, men de samlede utgiftene for kommunene vil stige som følge av innstrammingene. Dette bør kompenseres i de statlige overføringene til kommunene. Det bør også nevnes at en innstramming i stønadsoverføringen som nevnt overfor, betyr at NAV trenger midler til å hjelpe disse mottakerne ut i arbeidsrettede tiltak, og videre ut i jobb. Det betinger større overføringer fra staten til tiltaksbudsjettet.

14.3.7 Aktivisering i sosialhjelpssystemet

Utvalget peker også her på gode forslag til å aktivisere "passive" brukere som mottar sosialhjelp. Det synes positivt å innføre et øvre tak på hvor mye den enkelte kan få utbetalt i sosialhjelp. Man kan i de statlige satsene fra sentrale myndigheter innføre nye satser som tar høyde for størrelsesfordeler ved å ha mange barn. Det vil si at man kan redusere satsene for eksempel barn nr. 4 eller 5 og oppover betydelig, slik mange kommuner allerede gjør i dag. Forslaget om å endre ressursbruken fra rene livsoppholdsutbetalinger, til øremerkede aktiviteter eller offentlig tjenestetilbud, vil mest sannsynlig før til mer aktive foreldre og barn. Dette vil igjen gjøre integrering og deltakelse i samfunnet mer smidigere og bedre. Sosialhjelp er en ytelse som forutsetter skjønnsutøvelse, og akutte situasjoner må løses individuelt. Forslagene som er nevnt i dette punktet vil også stille større krav til NAV kontorene om å ha et bredt spekter av kommunale og statlig tiltak å tilby brukerne sine. Det betyr større overføringer til tiltaksbudsjettet, og at kommunene også mottar ansvaret for "sysselsetting" av brukere som har utvidede behov.

14.4.1 Arbeidstakerrettede tiltak

Individuell tilrettelegging og arbeidsretting av introduksjonsordningen.

Erfaringene med introduksjonsordningen viser at den så langt ikke har fungert som forventet når det gjelder den individuelle tilretteleggingen. I praksis har deltakeren måttet tilpasse seg det norskopplæringstilbudet som hver enkelt kommune kan tilby. Dette har lagt føringer for innhold og fremdrift i programmet.

Det er viktig med en klar avgrensning av introduksjonsperioden. Det bør vurderes om avgrensningen skal knyttes til målsettingene og nivåer, mer enn tidsperioder. Det er en forutsetning at kvalifiseringsplanen følges og at deltaker når de delmål som er satt.

Det bør tydeliggjøres i regelverket at kommunens forpliktelser begrenser seg til å kvalifisere deltakeren til ethvert ordinært arbeid. Kvalifisering utover dette er den enkeltes ansvar, og må gjennomføres ved hjelp de ordinære virkemidlene for utdanningsstøtte. Kvalifiseringsplanene må i enda større grad rettes inn mot å kvalifisere deltaker til et ordinært inntektsgivende arbeid innenfor områder der det er

behov for arbeidskraft, også uten formelle kvalifikasjoner. I en periode hvor det er underskudd på arbeidskraft i enkelte bransjer, bør dette vektlegges særskilt. Dette har både en effekt for den enkelte deltaker som får en inntekt, men også for samfunnets behov for å få utført nødvendige oppgaver.

Erfaringsmessig legges ofte opp til introduksjonsprogram som fra oppstart krever gjennomføring utover perioden for introduksjonsstønad. Grunnskoleopplæring brukes ofte overfor personer som er langt over grunnskolealder. Dette medfører et kvalifiseringsløp på 5-6 år, hvis målet er å ta en yrkesutdanning gjennom det ordinære skoleverket. Ofte vil planene i realiteten innebære år på minimumsytelser for deltakeren og store utlegg i sosialhjelp for kommunene.

Det er en rekke ordninger som sikrer at yrkesaktive personer kan formalisere og utvikle sin kompetanse. Det bør legges til rette for at personer som har kommet i jobb, etter deltakelse i introduksjonsprogram, benytter seg av disse ordningene i den grad de ønsker det.

Finansiering

I dag er ordningen med integreringstilskudd utformet som en ”flat” ordning som i liten grad skiller mellom ulike behov og rettigheter som den enkelte flyktning har overfor kommunene. Det er behov for en generell økning av integreringstilskuddet. I tillegg bør tilskuddsordningens innretning endres slik at en større del av ressursene går til de personene som kommunen har størst utgifter til ved kvalifisering. Dette vil gi det nødvendig finansielle grunnlaget for en styrking av oppfølgingsarbeidet.

Kostnadene til gjennomføring av introduksjonsprogram og dekning av utgiftene til introduksjonsstønad, bør tas ut av det generelle integreringstilskuddet. Det bør gis et tilskudd som går over de tre første årene etter bosetting, som kun gis for personer innenfor personkretsen.

En slik øremerking vil også bidra til at det blir lettere å finne bosettingskommuner til enslige voksne, som i dag blir sittende lenge på mottakene.

Utvidelse av personkretsen for rett til introduksjonsordning.

Røyken kommune støtter forslagene til utvidelse av personkretsen for introduksjonsordningen.

Grunnen til at det foreslås rett til ordning, men ikke til introduksjonsstønad for de nye gruppene, er at det ikke følger midler med disse til kommunen.

Samtidig vil en slik ordning uten inntekt, ofte føre til at det blir nødvendig med sosialhjelp ved siden av ektefelles inntekt. Kommunen får utgiften uansett.

Introduksjonsstønad er en viktig del av hele ordningen. Om det ikke er aktuelt å utbetale introduksjonsstønad til denne gruppen, bør man finne andre tiltak og ordninger for å dekke behovene for kvalifisering for denne gruppen.

Det bør etableres egen tilskuddsordning som avgrenses til å dekke utgifter til introduksjonsprogram for denne gruppen, slik at de deltakere som tilhører den utvidede personkretsen også får introduksjonsstønad.

Prioritering av innvandrere i arbeidsmarkedspolitikken – økt bruk av lønnstilskudd

Røyken kommune mener for det første at muligheten til å benytte seg av lønnstilskuddet skal være forutsigbart gjennom hele året.

Videre er innvandrergruppen bare en av flere utsatte grupper som kommunen har et ansvar for. Hvis en person står uten annen inntekt, er kommunen pliktig til å sikre livsopphold, uavhengig av hvilken administrativ kategori personen tilhører.

Erfaringen viser at de personene med innvandrerbakgrunn, som i størst grad sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet, først og fremst sliter på grunn av annen problematikk. F. eks helseproblematikk, psykiske vansker, forsørgerbyrde, sosiale vansker, osv.. Det bør i større grad fokuseres på den generelle utformingen av tiltak fremfor at innvandrere prioriteres særlig. Dette som følge av at gode tjenester og ytelser for utsatte personer og familier også vil være en fordel for innvandrergruppene. Manglene i det statlige tjenestetilbudet og inntektssikringsordningene resulterer ofte i økt ressursbruk av kommunene, uavhengig av personkrets og årsak.

Lønnstilskudd har vist seg å være et effektivt formidlingstiltak. Ordningen kan være gjenstand for misbruk og utnyttelse, men i praksis opplever flyktningtjenesten ved Røyken lite av dette. Lønnstilskudd gir en inntekt som dekker nødvendig livsopphold, og gir mulighet til å fokusere på jobb og kvalifisering fremfor økonomiske problemer og sosialhjelpssøknader. Ordinær lønn gir også en økt status og følelse av likeverd på arbeidsplassen.

Kravet om fast ansettelse er en hindring for økt bruk av lønnstilskudd. Mange arbeidsgivere vegrer seg for å fast ansette personer med ulike utfordringer, uten først å gå gjennom en utprøvningsperiode. Det bør være mulig å innvilge lønnstilskudd i forbindelse med tidsavgrensede ansettelsesforhold, i de tilfeller der den erfaringen arbeidssøkeren får, ansees å styrke den generelle kompetansen i arbeidsmarkedet. For innvandrere vil det være spesielt nyttig med erfaring og referanser fra det norske arbeidslivet. På den måten kan man få vist at den kompetansen som innvandreren har fra sitt hjemland, også er anvendelig på en norsk arbeidsplass.

Stimulering til entreprenørskap og nettverksbygging.

Det anses usikkert om det er hensiktsmessig å tilrettelegge for etablering av egen virksomhet spesielt for innvandrerguppen. Erfaringene viser at mange arbeidssøkere/etablerere, uavhengig av gruppe, har store problemer med å oppfylle de kravene som selvstendig næringsvirksomhet krever. Det viser seg ofte at etableringene mislykkes, ikke fordi gründeren mangler de faglige kvalifikasjonene, men fordi evnen til økonomistyring og håndtering av de formelle kravene er mangelfull. Resultatet kan bli personlig konkurs og langvarige gjeldsproblemer. Erfaringene viser at personer som har vært gjennom en mislykket etablering kan ha vansker med å motivere seg til alternativ aktivitet, da betjening av restgjeld etter etableringsforsøket medfører en økonomi på minimumsnivå i overskuelig fremtid. Vi må anta at flyktninger/innvandrere som har de nødvendige forutsetningene for å lykkes med å etablere selvstendig virksomhet, vil klare dette uten offentlig tilrettelegging og stimulering utover de vanlige ordningene på dette området.

Røyken kommune anser etablering av nettverk i det norske arbeidslivet og samfunnslivet for øvrig viktig for innvandrere. Imidlertid er solide nettverk et resultat av godt integreringsarbeid og kvalifisering, og ikke et mål i seg selv. Nettverkseffekter vil være en viktig del av de vurderingene som må gjøres i arbeidet med den enkelte innvandrers kvalifiseringsplan. Det synes uklart hvordan særskilte ”nettverkstiltak” skal kunne utformes.

Sammendrag og konklusjon

Røyken kommune stiller seg positiv til flere av de forslagene som fremkommer av utredningen. Imidlertid krever flere at tiltakene ytterligere konsekvensutredning før de kan gjennomføres. Det er særlig viktig at de økonomiske følgene for kommunene kartlegges. Eventuelle økte utgifter for kommunene må dekkes ved økte overføringer fra staten.

Med hilsen

Ordfører, Rune Kjølstad